

Un vot nul independentista?

Primer de tot, voldria aclarir que he escrit aquest post en mallorquí (o català de Mallorca), en comptes d'escriure-lo totalment en català estàndard (o en barceloní, de TV3, K3, etc), però m'opòs a ficar paraules que no he sentit mai a ca meva, com «enxampar», «xerrameca» o demés, totalment alienes al meu mallorquí (o català de Mallorca). A més, solc emprar s'article salat, així que faré servir tots dos tipus d'articles. Esper que ningú ho prengui com a ofensa cap a sa nostra llengua, perquè no és el meu objectiu, ni molt manco.

En segon lloc, aquest post no és cap crida a l'independentisme ni a l'acció social (Deu mos guard), sinó un conjunt heterogeni de reflexions sobre la *poliarquia* del nostre Estat vist des de (ben) fora.

Fets els aclariments previs, començ aquí el post.

D'ençà que vaig llegir es llibre del Nobel José Saramago, «**Ensayo sobre la lucidez**» (ho vaig llegir en castellà), a cada convocatòria electoral m'imagin què passaria si quasi un vuitanta per cent de la gent votés en blanc, o fes un vot nul. Com a novel·la de ficció i continuació de l'«Ensayo sobre la ceguera», resulta una lectura molt entretinguda i amena. Però els supòsits que planteja en aquesta segona obra són molt més fàcils d'imaginar en la realitat, és a dir, factibles.

1. Arguments previs

La darrera dècada (especialment des de 1.996) ha suposat una revitalització dels nacionalismes, no tant electoralment, com mediàtica i socialment. Els darrers anys hem pogut sentir i llegir propostes de consulta popular i referèndums d'independència provinents dels nacionalismes basc i català, mecanismes legítims que la Constitució Espanyola de 1.978 limita en la seva execució i en la seva validesa. Tots els independentistes critiquen consegüentment aquest blindatge, però no són els únics.

Altres membres de la societat nos oposam a que unes regions no puguin expressar la seva opinió i desitjos de més autogovern o independència. Encara que no fossin *vinculants*, els referèndums haurien de ser permesos si una majoria de **representants** institucionals ho sol·liciten, sempre atenent a criteris jurídics **legalment** establerts. Juntament amb els resultats electorals, seria una de les millors maneres de prendre el pols a la societat en que s'intenta conviure.

La construcció normativa kelseniana de l'Estat encerta quan col·loca en el cim la Constitució, per damunt de Lleis, Reglaments, Ordres o d'altres figures normatives. En la teoria, el Tribunal Constitucional (TC) es converteix en la institució més important de l'Estat, per damunt del Govern Central, ja que entre les seves funcions es troba el control constitucional de lleis i la solució de problemes competencials entre Estat i Comunitats Autònomes.

Tristament a Espanya no comptam amb una tradició democràtica ni d'acord social fins al 1.978. Després de quaranta anys de dictadura feixista, la Constitució suposà el punt d'inflexió més important fins al moment. S'establiren les bases de la concòrdia i el consens, i s'arribà a uns acords que ha costat de mantenir, però que deuen ser revisats.

No respon als principis de separació de poders de Locke i Montesquieu l'actual nomenament de membres del TC, recollit a l'**Article 159.1** de la Constitució. Segons aquest article, els 12 membres del TC són anomenats:

- a. Quatre per majoria de 3/5 del Congrés dels Diputats.
- b. Quatre per majoria de 3/5 del Senat.
- c. Dos proposats pel Govern.
- d. Dos proposats pel Consell General del Poder Judicial.

El que no resulta un encert és que una part dels Jutges del TC siguin nomenats pes Govern Central, per una majoria de's Congrés o una majoria de's Senat. On resta aquí la divisió de poders? Qualcú diria que Montesquieu fa anys que és mort, però això no és democràticament higiènic.

B. Vot nul independentista?

Com deia al principi, al llibre de Saramago, «Ensayo sobre la lucidez», tenen lloc unes eleccions on més del vuitanta per cent de la gent vota blanc o nul, el que suposa una crisi per al sistema, que perd tota legitimitat. És per això que cada pic que es convoquen eleccions pens que seria possible que els independentistes, antisistema, apàtics, inconformistes, i d'altres, exercissin el seu vot en blanc o com a vot nul. Particularment crec que el més eficaç seria un vot nul que els identifiqués, introduint una papereta concreta, per exemple.

Trob que seria la millor manera d'actuar de forma legítima, legal i significativa. Encara que els sistemes electorals (siguin proporcionals com la Llei D'Hondt o les fórmules majoritàries) no representen en escons els vots blancs o nuls, es manifestaria una voluntat, encara que distorsionada i augmentada en xifres (perquè no hi ha una candidatura clara i un vot blanc o nul recull moltes opcions).

Aplicat al cas del recent «Segon Pla Ibarretxe» de consulta popular —que es tracta més d'un instrument polític de propaganda peneuvista, que d'un projecte seriós—, el més coherent que haurien de fer els independentistes seria votar en les pròximes eleccions autonòmiques basques amb una papereta nul la concreta. Per ventura N'Ibarretxe no aprovaria aquests resultats, tot i representar el mateix desig d'independència de la seva consulta, perquè no el beneficiaria gens electoralment. Inclús seria més lògic que el vot nul tingués lloc en les Generals.

De ben segur que aquesta acció tindria unes conseqüències mediàtiques i polítiques significatives, molt més simbòliques que la proposta del

Lehendakari o de Carod, que xoquen directament amb la Constitució, pilar bàsic de l'ordenament jurídic, i com a tals són propostes inútils i antijurídiques.

C. Seria el mateix que votar una candidatura independentista?

En el cas de les Corts Generals, els partits representen la sobirania nacional de tot l'Estat, no només dels seus votants i, per tant, no transcendiria cap proposta legal de consulta popular, si de cas a l'opinió pública hi hauria un lleu ressò. En el cas de les Comunitats Autònomes, com hem vist, no existeix potestat normativa per a convocar referèndums vinculants o de consulta popular. Seria igualment inútil i il·legal, com ho són la proposta d'Ibarretxe o la de Carod.